

Het ontstaan van Blaricum (I)

door Sybert Blijdenstein

Tijdens de zoektocht naar gegevens over de grote brand in Blaricum in 1696 vonden we meer historische informatie, die terugging tot het ontstaan van 't Gooi en ook van Blaricum. Iets voor een artikel. Dat is gebeurd. Het resultaat leest u hieronder. Omwille van de leesbaarheid hebben wij het zo kort mogelijk gehouden. We hopen dat u daar begrip voor heeft.

Ons dorp Blaricum is vermoedelijk ontstaan rond het jaar 950. De eerste schriftelijke vermelding van de naam Bladerichem, of te wel 'heim' (huis) van (ridder) 'Bladerik of Balderik' dateert evenwel pas uit 1342. De namen daarna: Blaerikum, Blaercom, Blaren en Blarikum. Het dorp in wording bevindt zich in Naerdincklant, genoemd naar de oudste nederzetting Naerdinck, dat dan nog aan zee ligt tussen het huidige Huisen en Naarden. Het omvat een woest en leeg natuurgebied met uitgestrekte, gevaarlijke moerassen, natte veengebiede

roofridder en zijn vlam zijn verdwenen in de nevelen van het verre verleden.

Voorspoed

Er volgen daarna 300 relatief rustige jaren. Bladerichem groeit. Het aantal woon- of haardsteden stijgt naar 65 in het jaar 1350. Inmiddels heeft in 1280 Floris V, graaf van Holland, geliefd bij het volk als 'der Keerlen God' de Eltense bezittingen hier 'gekocht' voor een 'bescheiden' geldsom ineens, en een geringe jaarlijkse pacht, de 'Koptiende'. Na de moord op Floris V in 1285 verandert

Blaricum, 9 toegangswegen

den, wilde wouden, en grillig wandelende duinen en wisselende kustgronden. In de vroege middeleeuwen (330-1000 na Chr.) is dit gebied nog een Friese Gouw. Tegen 800 wordt het ingelijfd als Frankische provincie, en doet het christelijke geloof officieel zijn intrede.

Roofridder en zijn vlam

In 968, het jaar waarin hier het eerste Gooische markegenootschap (!) opgericht wordt, schenkt (onder officiële bevestiging door keizer Otto II) leenheer Graaf Wichman II van Hamaland op zijn oude dag, zijn verre, noordelijk gelegen leengoed Naerdincklant aan zijn vrome oudste dochter Luitgarde. Ook sticht hij voor haar, wat dichterbij huis, in Elten, het stevig versterkte klooster 't Hoogstift, waarvan zij abdis wordt. Haar jongere, losbandige zuster Adela, razend over de misgelopen erfenis, draagt haar oude vlam, roofridder Balderik, op 't Hoogstift te veroveren. Meerdere belegeringen lopen op niets uit: Luitgarde weet van wanten. De oudste benaming Bladerichem zou een aanwijzing kunnen zijn dat Balderik, na zijn mislukkingen in Elten, daarna voor Adela zijn pijlen richt op 't Naerdincklant, ook bezit van Luitgarde, en hij daartoe hier een woonstede bouwde onder zijn naam, Baldrichem of Bladerichem. Verdere avonturen van de

de naam Naerdincklant geleidelijk aan in Gooilant.

De bewoners, de Gooiers beschouwen zich nu definitief als 'vrije mensen'.

Grensc conflicten en oorlogen

Van 1350 tot 1490 woeden de bloedige Hoekse en Kabeljouwse twisten. Het aantal inwoners van Gooilant wordt in die periode gehalveerd naar 2500. Stichtse en Gelderse benden trekken regelmatig plunderend en moordend rond. Maar ook onderlinge vetes, heftige burenrudies gepaard met brandstichting en verkrachting, en veepestepidemieën, dragen bij aan deze daling. Gestraag verstevigt het aartsbisdom Utrecht zijn gezag over de vruchtbare Eemvallei. Grensc conflicten tussen Holland en Utrecht, met een tot de Bouwvenen opdringend Eemnes, leiden in 1351 tot de definitieve oostelijke grens. Deze krijgt echter pas in 1535 haar huidige vorm met het graven van de Gooiergracht, die gemarkeerd wordt door de nog steeds bestaande grenspalen.

(Bronnen: L. Rijcksz Lustig, Piet Comello, Frans Ruijter, Bert Berkhof, Maria Boersen, G. Grootveld, J.J. de Gooijer, R. Stenvert, Ch. Kolman, S. van Ginckel-Meester, E. Stades e.a.)

Deel II volgt.